

Сањи. Zorica13@gmail.com
српски језик - II₁; II₂ -

29. 04. 2020.

НАСТАВНА ТЕМА: СРПСКИ РЕАЛИЗАМ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Симо МАТАВУЉ

"Поварета" (новела)

- романописац, приповедач, писац и новел

Класични
реализам

"Поварета" (сиротица) новела, јер у њој није мотакица
ФАБУЛА, све је у србинији унутрашњег живота ЈУНАКА.
Писац су новеле: Л. Лазаревић, Иво Андрић, Влајко Геснад
Антоније Исаковић ...

Тема новеле "Поварета" узета је из дalmatинског живота
односно из живота острвљана.

У основи срабите ове психологије приповетке је: један
исецак из живота острвљанина Ђураја Лукешине
из Крапна. Као аустријски морнар, посао дужег одсуства
врати се куки, нестрадавши да види своје ближње и
обелодани доубав према Марији Гарфарићи да је
запроси. Али кад је сазнао да је мајка да је Марија
поварета (сиротица) умрла, био је неочекиван и
снажан. Јурају се све руши-ЧАК И ЖЕДА за
животом. Затвара се у себе и сваје бутање и
бог, речено да чине што није својствено острвља-
ним-снажним природама. Мајка смишља
причу, како је садала поварету Марију, која
јој је усну рекла своју жељу да се Јуре онеси
ћеном илажом сестром Равом.

Јуре ће то схватити као Маријин завет и
Божију волју и тако ће се вратити старом
начину живота.

У уводној слици: повратак Ђураја Лукешине
на Крапино (2 су ховеки у камбу) 1 седи на крни
младун снажан, пун снаге у мортарничком одеју

ОСТРВЉАНИЧ ЈУРАЈ ЛУКЕШИЋ (бубањив и чеповерљив)
САГЛАСЈЕ ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ. ОН ПОЧИЊЕ ДА ВЕСЛА, НЕМА ДА
СТО ПРЕ СТИГНЕ У КРАЛНО.

Када је Чамац долирао обалу чула су се звона - црквена.
А ЈУРАЈ стоји мирно у молитви без капе на глави, религиозна
природа.

- ПАНОРАМСКА САМКА КРАЛНА - две улице, куће од сивог
камена, посивеле од времена. Све су ограђене са мајмунима
прозорићима и зеленим капчима. Утинак је да је време
стало, да је све конзервирано: и куће и предмети, и
гуди и њихова свест и језик.

Он иде брзо, тручићи нестриљив да види породицу и да чује
вест о Марци Танфарици. Мајку је срео код љубаша.
А у кући је све било исто - исти предмети исти распоред - говоре
о осмучади, а „Велики разаlet Христос“ о хришћанском верском
осекању.

Сусрет са мајком је радост, али је за мајку изненада.
Опитања сина и мајке о здрављу и почињу са а?
Све је кратко и почињу понављањем вешника - узбуђење и језичка
скученост и шкргост речи.

Настаје обастрано питање, прецил комуникације.
Мајка покреће разговор у другом правцу пита сина где је било
и какве је луде видеон шта је све најпознато у свету.
Син је пренапа митачу да он је тематика (штетва) била
добра. Мајка му је дала одговоре, а он је митao шта има ново
с Марциом затим је рекао да би се очекио њоме. Мајка се
понаша као да није чула питање. Син је онда директно
пита шта има ново с Марциом. Тада почиње дијалог који
постаје централни део, јер је средиште велике душевне драме
у новој.

МАЈКА ИЗБЕГВА ОДГОВОР и каше, „А добро и је, ниј!“
Док је ЈУРАЈ није питао да ли је умрла. Мајчино је допи-
вљава као ударач у срце:

1) ПАДА НА СТОЛИЦУ 2) „зелен уочи“ 3), некакво минута
он се четврти пута јаукајући што ће представити неутешно
поглажање дуче и израз дубаји преши Марци.

МАЈКА ГА ИЗМРДИ, јер и на највеће УДАРЕ (СУДБИНЕ) у животу греба
гледати као на знак судбине. Да би га отријала од мрачних мисли
она тражи да се до пристаништа у сусрет укупнијим који се
врдадају из винограда. Тамо неочекивано види Марчуном ова и
веће две сестре, а једна од њих мичи на Марциу.

У њему ће се јавити валај - тужње срца!

„А дји си најљепши џвите кралјевански Марције Танфарице!

А дји је... СРЕБРН ГОЛАС ТВОЈ, да видим вути СТАС ТВОЈ, и
оне џрне очи и они биле очи! = фолклорно овојеј
и дејај џенске слоге. То је оно о чemu је мачтаго

Док је био у војсци; сада је смисао трајања поту-
чићем, па је вола за животом посао.

Све време док траје вечера Ђурај Лукешин је оке-
нут себи и своме болу.

Он је у току ноћи остало будан, а у гушко доба ноћи,
под утицајем предања суперја - он види повратку
Марију како ходи к њему. Чује шкрипу врату - уча-
снујт склаче изговара молитву и сатреши болом, умором
и бодљем тоне у сан.

Утро није донело спајаше - патња за Маријом ра-
није напустила, па се ни вера у живот вије вратила.

Мајка то увиђа и причом (сном) коју измишља, но-
кушаја да му врати веру у живот.

МАЈКА ПРИЧА О ПОВРАТИ МАРИЈИ КОЈА јој се јавила с-
СНУ СА МОАБОМ ДА ЂУРЕТ „ВАЗНЕ ПАВУ“. Настаје дуга
БУГАЊЕ И СРЕПЊА ЗА МАЈКУ. Да он ће син поверовати или
неће? Види да се на његовом лицу врати „Радост јивованја
на“ а затим се чују речи:

- „Је то истинка ма?

- „Је синко, нека је сведок блажена Госпа од Анђела!

- (Хе) ла нека буде вола божија!... Повратка!

Позијање мајке на Госпу од Анђела било је ъволовачко да
ћегово бике религиозно поверије у син као опоруку која
се мора извршити у супротном био би то греш круши
нисе душе. Оно хе на почетку реченице започијао
би да „је радост јивованја победила“.

Ђурај ће се ошешити Павом, средњом Маријином
сестром - уверен да је то њена жеља и волја божија,
против које не треба икад.

1. КАКО ДОЖИВЉАВА ПОВРАТАК КУБИ У КРАЛЈУ
Ђурај Лукешин и сазнање да је Марија умрла који
је купио „виру“ (бурму) да је узне за жену?
2. Коју улогу има Мајка Ђ. Лукешинка у животу
сина и како му је вратила „радост јивованја“?
3. Описи карактере и једик житеља Краља.
(одговори на питања)

Циљ: Да ученици схвате ууманистички однос С. МАТАВУЛА према језику и животу остврвашти и чиме КРАЛОВАНИ НАДОКНАДЈУ свој темерни живот.
Да ученици истакну зашто им је говор шкрт, реченице недовршене, упитне, прекинуте?
Како МАТАВУЉ спроводи реалистичку мисао
• да се живети мора.

ОЧУСИВАЊУ ИСАДУ: Да ученици науче да се у новом радњи концептрује око једног ДОГАЂАЈА;
Дијалог је главно средство у карактеризацији љикова и истражу њихових особности.
Присустан је директан и индиректан АНУГРАДИЧУ МОНОЛОГ. Језик у делу С. МАТАВУЛА има вишеструку начину: а) функцију карактеризације љикова б) версно-национално препознавање и в) садијално одређује.
Да ученици истакну на примерима одлике људи и начин живота примораца (Краљеват)